

YAŞAM ANLAMI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Ahmet AKIN**

İbrahim TAŞ***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Yaşam Anlamı Ölçeği'nin (YAÖ; Steger, Frazier, Oishi ve Kaler, 2006) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 356 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Dilsel eşdeğerlik çalışmasında, YAÖ'nün Türkçe ve orijinal formlarında bulunan maddeler arasındaki korelasyon katsayıları .65 ile .91 arasında bulunmuştur. Açıklayıcı faktör analizinde 10 maddenin toplam varyansın %57'sini açıkladığı ve maddelerin mevcut anlam ve aranan anlam şeklinde iki alt boyutta toplandığı görülmüştür. Ölçeğin faktör yükleri .54 ile .77, madde toplam korelasyonu puanları ise .42 ile .68 arasında sıralanmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizinde iki boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 77.77$, $sd= 31$, $RMSEA= .065$, $NFI= .95$, $CFI= .97$, $GFI= .96$, $AGFI= .93$, $RFI= .93$, $SRMR= .065$). YAÖ'nün iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları mevcut anlam alt ölçeği için .77, aranan anlam alt ölçeği için .83 olarak bulunmuştur. Dört hafta arayla elde edilen test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının ise mevcut anlam alt ölçeği için .89, aranan anlam alt ölçeği için .92 olduğu saptanmıştır. Benzer ölçek geçerliği çalışmasında YAÖ ile Özgünlük Ölçeği arasındaki korelasyonlar hesaplanmış ve yaşam anlamının özgünlük ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür. Bu korelasyonlar, ölçeğin uyum geçerliği için önemli bir kanıttır. Yapı ve uyum geçerliğinden elde edilen bu sonuçlar YAÖ'nün Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam anlamı, Geçerlik, Güvenirlik

MEANING IN LIFE QUESTIONNAIRE: A STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY

STRUCTURED ABSTRACT

Frankl has argued that humans are characterised by a “will to meaning,” an inherent drive to find meaning and significance in their

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik ABD, El-mek: aakin@sakarya.edu.tr

*** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD, El-mek: ibrahimtas34@gmail.com

lives, and that defaultment to achieve meaning results in psychological distress. Meaning in life is associated with many important variables such as depression, anxiety, hope and satisfaction. It is related to satisfaction, enjoy from work and happiness, while absence of the meaning in life is related to many disorders as depression, anxiety, suicidal thoughts and substance use. Moreover, it is associated with purposes positively which makes studying the meaning in life crucial.

This study investigates the validity and reliability of the Turkish version of the Meaning in Life Questionnaire (MLQ; Steger, Frazier, Oishi & Kaler, 2006). Primarily the Meaning in Life Questionnaire was translated into Turkish by two academicians from English Language and Literature department. Before validity and reliability studies, to examine the language equivalency of the scale the correlations between Turkish and English forms were calculated. In this study exploratory factor analysis (EFA) was performed to examine the factor structure of the scale according to the data obtained from the Turkish students and confirmatory factor analysis (CFA) was executed to confirm the original scale's structure in Turkish culture. As reliability analysis re-test and internal consistency coefficients, and the item-total correlations were examined. Meaning in Life Questionnaire and authenticity scale have been calculated for the convergent validity. The authenticity scale developed by Wood, Linley, Maltby, Baliouis and Josep (2008) has been composed of three subscales called self-alienation, to be open to outer affections, and authentic life. Akın and Dönmezoğulları have performed the study for the Turkish adaptation of validity and reliability analysis. The authenticity scale has been composed of 12 articles and likert with 7 (1: It does not identify me at all, 7: It identifies me very well).

The validity and reliability analysis of Meaning in Life Questionnaire for Turkish form have been practiced on two workgroups. The first group has included 356 undergraduate students. 151 of these students have also been practiced this test after four weeks by means of the test-retest method. The second group at which linguistic equivalence has been carried out includes 58 English teachers.

For the construct validity of the Meaning in Life Questionnaire, firstly, sampling adequacy and Barlett Sphericity test have been applied. It has been found that total variance explained by of 10 items is 57%. The items have been gathered under two sub-dimensions called the present meaning and the searched meaning. The factor loadings of the scale have been varied between .54 and .77, and the item-total correlation coefficients have been varied between .42 and .68. In confirmatory factor analysis it has been found that two-dimensional model was fitted well ($\chi^2= 77.77$, $df= 31$, $RMSEA= .065$, $NFI= .95$, $CFI= .97$, $GFI= .96$, $AGFI= .93$, $RFI= .93$, $SRMR= .065$).

The data obtained from linguistic equivalence in Meaning in Life Questionnaire show that correlation coefficient among articles taking place in Turkish and original form range from .65 to .91. Linguistic equivalence coefficient has been found .88 for the present meaning subscale, .76 for the searched subscale. The findings obtained from scale's English and Turkish forms of linguistic equivalence studies show that the articles taken place in both forms have been found to be quite interrelated with each other. In other words, the translated articles and the original ones in English have been quite similar and the scale has

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

been at sufficient level in terms of linguistic equivalence. This result also illustrates that the translation process has been completed successfully.

The correlations between Meaning in Life Questionnaire and authenticity scale have been calculated for the convergent validity. After having been calculated the correlations between Meaning in Life Questionnaire and the authenticity scale, it has been deduced that there is a positive relationship between life meaning and authenticity. The reliability coefficients for the internal consistency of Meaning in Life Questionnaire has been .77 for the present meaning subscale, .83 for the searched meaning subscale. The reliability coefficients of test-retest method that have been performed after four weeks have been .89 for the present meaning subscale and .92 for the searched meaning subscale. These correlations are important proofs for the validity of the scale. The results taken from the validity of construction and adaptation show the validity of Turkish form of Meaning in Life Questionnaire. The Meaning in Life Questionnaire's high reliability proportion show that the reliability is sufficient.

According to the results obtained from the validity and reliability studies, it can be said that the scale is ready to be used. However, for the validity and the reliability of the scale, it is necessary to perform the study on different groups. Furthermore, to practice studies, in which this scale will be used, would provide important contributions to the power of measurement. Finally, with the aim of determining the scale's validity of adaptation, the relationships between Meaning in Life Questionnaire and the scales which may be related with the life meaning, evaluate the various emotional and cognitive constructions related with life, and have been proved to be valid and reliable. Finally, it is possible to analyze the relationships between Meaning in Life Questionnaire and the scales, of which validity and reliability have been proven and which evaluates various emotional and cognitive structures that could be related with the life meaning.

Key Words: Meaning in life, Validity, Reliability

Giriş

Yaşamak için bir Neden'i olan, her Nasıl'a katlanabilir.

Nietzsche

Psikoloji ve psikiyatri açısından son derece önemli olan ve yakın zamanda da birçok psikoloji akımını etkisi altına alan (Zika ve Chamberlain, 1992) yaşamın anlamı kavramı, insanlık tarihi ile özdeş bir kavramdır. Yaşam anlamı kavramı psikoloji literatüründe ilk olarak 20. yüzyılın başında W. Dilthey, , E. Spranger, S. Freud ve A. Adler'in eserlerinde daha sonra 1940'larda V. Frankl ve A. N. Leontiev'in eserlerinde görülür (Leontiev, 2005). Bununla birlikte yaşamın anlamı ile ilgili çalışmalarda, esin kaynağını Frankl oluşturmaktadır. Klinik bir yapı olarak ortaya çıkması, Psikiyatrist Victor Frankl'ın (1963), kendisine ve diğer insanlara terapötik süreçte yaşamın anlamının önemini düşünmek için ilham veren Nazi Toplama Kamplarında yaşadıklarıyla ilgili yazdıklarının akabindedir. Frankl'ın (1963) 'İnsanın Anlam Arayışı' çalışması, anlamın kavramsallaştırılmasında önemli bir yapıttır. Frankl, yaşam anlamı kavramını öznel boyutta ele alır. O, herkes için geçerli evrensel bir yaşam anlamının olamayacağını, her birey için yaşamın anlamının farklı olduğunu belirtir. Frankl, bireylerin kişisel yaşam anlamlarını bulmak için çok iyi

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015*

motive edilmeleri gerektiğini söyler. İyi motive olmak yaşamın doğasını anlamaktır ve yaşamın anlamlı, önemli, değerli veya amaca yönelik olduğunu hissetmektir (Morgan ve Farsides, 2007).

İnsanoğlunda kendisini ve etrafındaki dünyayı anlamak için büyük bir arzu vardır. İnsanoğlu kendisinde bu gibi arzuların olduğunu destekleyen bilişsel ve davranışsal aktivitelerde bulunur (Ryff ve Singer, 1998). Anlam yaşadıklarımızın bilincinde olmamıza yardım eden ve enerjimizi arzuladığımız geleceğe ulaşmak için bize rehberlik edecek planlarımızı düzenlememize yardım eden bağlantılar, anlamlar ve tercümeleler ağıdır. Anlam hayatın önemli olduğunu, anlamlı olduğunu ve sadece saniyeler, günler ve yıllardan ibaret olmadığını hissetmemizi sağlar.

Yaşam anlamı farklı şekillerde kavramsallaştırılan çok yönlü bir yapıdır. Felsefe diline baktığımızda anlam kavramının fenomenal, varlık ve varoluşsal bütünlüğü ifade eden bir kavram olduğunu söyleyebiliriz (Leontiev, 2005). Yaşam anlamı kavramı genel olarak yaşam değerine ve amacına, önemli hedeflere ve bazıları içinde maneviyata göndermede bulunur (Jim ve diğerleri, 2006). Yaşam anlamının her araştırmacı için farklı yönü vardır. Anlam kavramı ve bu kavramdan türeyen diğer kavramları kullanan yazarların çoğu, bu yüzden, ortak bir tanım bulmaya çalışmazlar. Örneğin; insanoğlunu iki bacaklı, tüysüz diye tanımlayan iyi bilinen tanımlamalara benzeyen yüzeysel, mantıksal olarak çok düşünülmemiş, baştan savma - ki bunlar da kolaylıkla çürütülebilir-formülasyonlar vermeye çalışmazlar (Leontiev, 2005). Bununla birlikte anlam arayışının genel çerçevesini belirlemeye çalışanlar da olmuştur. Anlam arayışı, yaşamın doğal ve sağlıklı bir kısmı olmalı, insanları yeni fırsatlar ve uğraşlar aramaya teşvik etmeli ve bireylerin kendi tecrübelerini anlama ve düzenleme isteklerini körüklemelidir (Steger ve diğerleri, 2008).

İnsan yaşamında anlam arama son yıllarda psikologlar tarafından çok ilgi görmektedir. (Halama, 2005). Yaşamda anlam ve amaca sahip olmak insan olmanın bir özelliğidir. Hayatın anlamı nedir sorusuna her zaman önemli bir psikolojik yoğunlaşma olmuştur (Zubair, 1999). Günümüzde yaşamın anlamı kavramı pozitif psikolojinin bir konusu olarak ele alınmaktadır. Yaşamın anlamı kavramı, belki pozitif psikolojinin konusu olması nedeniyle belki de psikolojiye artan ilgi nedeniyle son zamanlarda yeniden insanların dikkatini çekmeye başlamıştır (Ryan ve Deci, 2001; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Yaşamın anlamı kavramı literatürde farklı şekillerde ele alınmıştır. Deneyimler yaşayan bireyin bakış açısıyla yaşamın ontolojik anlamı (Crumbagh ve Maholick, 1964), amaç yönelimi ya da amaçlılık (Ryff ve Singer, 1998), -amaç yönelimi kişinin başarmak için içsel nedenlerinin olmasını ifade eder (Aydın, 2014)- sağlıklı olmanın bir göstergesi (Ryff, 1989) gibi farklı şekillerde ele alınmıştır. Yaşam anlamlı depresyon, anksiyete, umut ve yaşam doyumu gibi birçok önemli değişkenle bağlantılıdır (Hicks ve King, 2007). Yaşamın anlamı kavramı, pozitif bir değişken olarak ele alınırken, anlamsızlık patolojik olarak görülmektedir. Çeşitli araştırmalar, anlamsızlık ile patoloji arasındaki bağlantıyı gösterirken, yaşamda anlamın ise psikolojik sağlık ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Lindeman ve Verkasalo 1996; Zika ve Chamberlain, 1992). Bu bağlamda söz konusu çalışmalar Frankl'ın noöjenik nevrozlarla anlamın engellenmesi arasındaki pozitif ilişkiyi doğrular niteliktedir. Yaşamın anlamı ile ilgili klinik çalışmalardaki temel bakış anlam eksikliğinin patolojiyi artırabildiği, buna karşın anlamın iyileştirdiğidir (Scannel ve diğerleri, 2002). Ayrıca yaşam anlamının yokluğu, depresyon ve anksiyete, intihar düşüncesi, madde kullanımı (Harlow ve diğerleri, 1986) ve daha birçok bozukluklarla ilişkilendirilmektedir. Yaşamın anlamlı olması ise işten zevk alma, yaşamda tatmin olma ve mutluluk ile ilişkilidir (Steger ve diğerleri, 2006). Yaşamda anlam sahibi olmak sağlığa ve iyi hissetmeye önemli bir katkı sağlayıcıdır (Hicks ve King, 2007). Amaçlar ile yaşamın anlamı birbirleriyle pozitif ilişkilidir. Bireyde amaçların olması yaşam anlamının özü olarak görülür (Schnell, 2009).

Yaşamın anlamı ya da anlamsızlıkla ilgili evrensel bir kabul olmadığı düşüncesi “Anlam nasıl elde edilir?” sorusunda da belirlemektedir. Herkesin yaşamına uyacak genel bir anlam

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

tanımının olmaması (Frankl, 1965), doğal olarak sorunun cevaplandırılmasında subjektifliği öne çıkarmaktadır. Amaçların peşinde olmak (Schnell, 2009) ya da tutarlı bir yaşam öyküsü geliştirmeye çalışmak bu sorunun cevaplarından olabilir. Bu bağlamda bireyler genellikle çevrelerinde oluşan olaylara belirli anlamlar yüklerler (İnan, 2014). Bu anlamlandırma birbiri ile tutarlı deneyimler olarak bireyin hayatında yer alır. Bu modern çağda dünyadaki psikoterapistler ‘Hayatımın anlamı yok’ ya da ‘amacım ne’ gibi şikâyetler duyuyorlar. Bu ifadeler bugünün çok hızlı gelişen toplumunda ortaya çıkan yaşam anlamı ve anlam arayışının olmamasından kaynaklanmaktadır. Ancak, anlam için bu özlem yeni değildir tıpkı psikolojik olarak iyi olmak için hayatta amacın gerekli olması düşüncesi gibi. Psikoterapi, danışanlarına anlam hissini ve yaşam amacı hissini keşfetmelerine yardım edebilmekle birlikte psikometrik olarak doğru değerlendirme de gerekli bir hizmettir (Melton ve Schulenberg, 2008).

Yaşam Anlamı Ölçeği (YAÖ; Steger, Frazier, Oishi ve Kaler, 2006). 7’li Likert (1 kesinlikle geçerli değil-7 kesinlikle geçerli) türü bir ölçme aracı olan YAÖ 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek mevcut anlam (1., 4., 5., 6. ve 9. maddeler, örneğin; Yaşamımın anlamını biliyorum) ve aranan anlam (2., 3., 7., 8. ve 10. maddeler, örneğin; Yaşamımı anlamlı hissetmemi sağlayacak bir şeyler arıyorum.) şeklinde iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki olası puanların ranji 7 ile 70 arasında değişmektedir. Ölçeğin alt boyutlarından alınan yüksek puanlar bireyin o alt boyuta ait özelliğe sahip olma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin 9. maddesi ters puanlanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları mevcut anlam alt ölçeği için .82, aranan anlam alt ölçeği için .87, dört hafta arayla elde edilen test-tekrar test güvenirlilik katsayısı ise sırasıyla .70 ve .73 olarak bulunmuştur (Steger ve diğerleri, 2006). YAÖ’nün ölçüt bağıntılı geçerliğini inceleyen araştırmalarda yaşam anlamının, yaşam doyumu, sevgi, dışa dönüklük, sorumluluk ile pozitif; korku, öfke, utangaçlık, depresyon ile negatif ilişkili olduğu görülmüştür. Geçerlik ve güvenirlilik çalışmalarından elde edilen sonuçlar YAÖ’nün geçerlik ve güvenirliliğinin sağlandığını göstermektedir. Bu araştırmanın amacı YAÖ’nün Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliliğini incelemektir.

Yöntem

Çalışma grubu

YAÖ’nün Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlilik analizleri iki çalışma grubundan elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilmiştir. İlk grup 356 üniversite birinci sınıf öğrencisidir. Ayrıca ölçeğin test-tekrar test çalışması için bu gruptan 151 öğrenciye ölçek dört hafta arayla tekrar uygulanmıştır. Uyum geçerliği için yine bu gruptan elde edilen veriler kullanılmıştır. İkinci çalışma grubunu ise ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışmasının yürütüldüğü 58 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Yaşları 27 ile 48 arasında değişen öğretmenlerin 28’i bayan, 30’u ise erkektir.

Veri toplama aracı

Özgünlük Ölçeği: Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph (2008) tarafından geliştirilen Özgünlük Ölçeği; öz-yabancılaşma, dışsal etkiye açık olma ve özgün yaşam şeklinde üç alt ölçekten oluşmaktadır. On iki maddeden oluşan ve 7’li Likert (“1” Beni hiç tanımlamıyor “7” Beni çok iyi tanımlıyor) tipi bir ölçme aracı olan Özgünlük Ölçeği’nin Türkçe uyarlama çalışması ile geçerlik ve güvenirlilik analizleri Akın ve Dönmezoğulları (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin dilsel eş değerklik sonuçları, Türkçe ve İngilizce formun alt ölçekleri arasındaki korelasyonların öz-yabancılaşma için .86, dışsal etkiyi kabul etme için .91 ve özgün yaşam için .85 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizinde uyum indeksi değerleri: $\chi^2= 110.80$, $sd= 47$, $RMSEA=.051$, $NFI=.95$, $CFI=.97$, $IFI=.97$, $GFI=.97$, $AGFI=.94$ ve $SRMR=.049$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik katsayıları .72 ile .75 ve üç hafta arayla yapılan test tekrar test güvenirlilik kat sayıları ise .79 ile .89 arasında değişmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

İşlem

YAÖ'nün Türkçeye uyarlanması sürecinde öncelikle ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. İlk aşamada ölçeğin İngilizce formu, iyi düzeyde İngilizce bilen 2 öğretim üyesinden oluşan bir komisyon tarafından Türkçeye çevrilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar geri tercüme edilerek Türkçe ve İngilizce formlar arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Daha sonra Türkçe form anlam ve gramer açısından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmış ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Ardından denemelik Türkçe form psikolojik danışma ve rehberlik alanında yüksek lisans yapan olan 5 öğrenciye incelenerek görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına başlamadan önce YAÖ'nün Türkçe formu ile İngilizce formu arasındaki tutarlılığı belirlemek için dilsel eşdeğerlik çalışması yapılmış ve dilsel eşdeğerliğin sağlandığı görüldükten sonra geçerlik ve güvenilirlik analizlerine başlanmıştır.

YAÖ'nün geçerlik çalışması olarak yapı ve uyum geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Uyum geçerliği için ise YAÖ'nün ile Özgünlük Ölçeği arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. YAÖ'nün güvenilirliği iç tutarlık ve test-tekrar test yöntemleriyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 13.0 ve LISREL 8.54 (Jöreskog ve Sorbom, 1996) programları kullanılmıştır.

Dilsel eşdeğerlik

YAÖ'nün dilsel eşdeğerlik çalışmasından elde edilen bulgular, Türkçe ve orijinal formda yer alan maddeler arasındaki korelasyon katsayılarının .65 ile .91 arasında değiştiğini göstermiştir. Ayrıca dilsel eşdeğerlik katsayıları mevcut anlam alt ölçeği için .88, aranan anlam alt ölçeği için .76 olarak bulunmuştur. Her bir maddenin dilsel eşdeğerlik puanları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1 YAÖ maddelere göre dilsel eşdeğerlik bulguları

Madde No	<i>r</i>	Madde No	<i>r</i>
1	.90	6	.80
2	.86	7	.72
3	.80	8	.83
4	.91	9	.91
5	.88	10	.65

Madde analizi ve güvenilirlik

YAÖ'nün maddelerinin düzeltilmiş madde-test korelasyonlarının .42 ile .68 arasında sıralandığı görülmüştür. YAÖ'nün iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları mevcut anlam alt ölçeği için .77, aranan anlam alt ölçeği için .83 olarak bulunmuştur. Dört hafta arayla elde edilen test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının ise mevcut anlam alt ölçeği için .89, aranan anlam alt ölçeği için .92 olduğu saptanmıştır.

Tablo 2 YAÖ düzeltilmiş madde-test korelasyonları

Madde No	<i>r_{yx}</i>	Madde No	<i>r_{yx}</i>
1	.48	6	.42
2	.60	7	.55
3	.68	8	.68
4	.68	9	.56
5	.58	10	.63

Yapı geçerliği

Açımlayıcı faktör analizi: YAÖ'nün yapı geçerliği için yapılan AFA'da öncelikle örneklem uygunluğu (sampling adequacy) ve Barlett Sphericity testleri incelenmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğu için KMO .60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

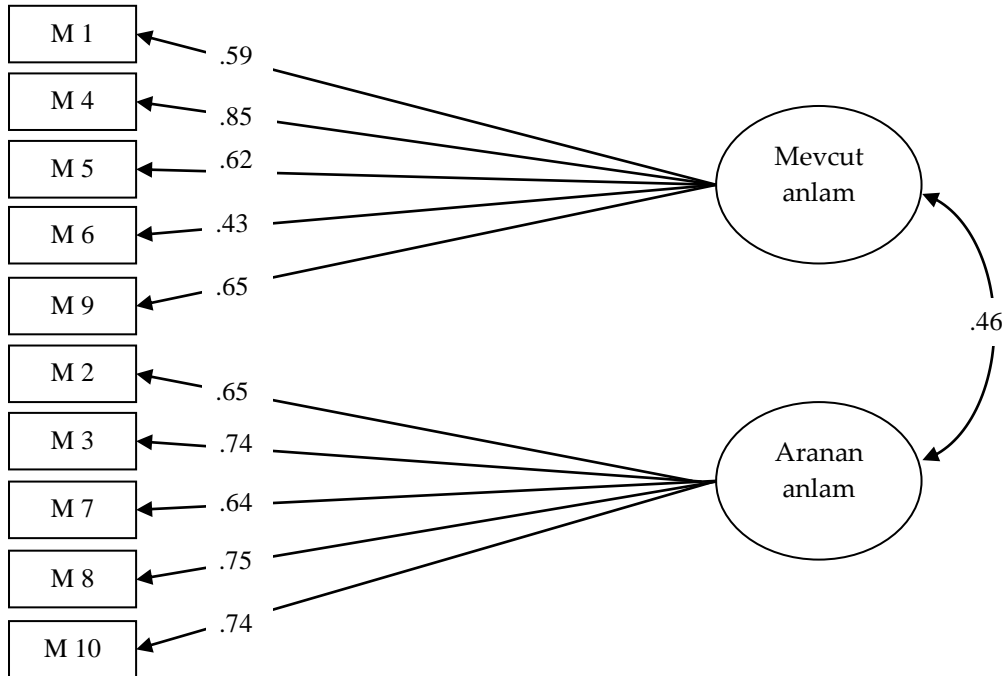

gerekmektedir (Büyüköztürk, 2004). Bu çalışmada KMO örneklem uygunluk katsayısı .81, Barlett Sphericity testi χ^2 değeri ise 1090,579 ($p < .001$, $sd = 45$) bulunmuştur. Ölçeğin orijinal formu iki boyutlu olduğu için, AFA'da temel bileşenler tekniği ile oblik döndürme faktör çözümlemesi sonuçları 2 faktörle sınırlandırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda toplam varyansın %57.12'sini açıklayan, 10 maddeden ve iki alt ölçekten oluşan bir yapı elde edilmiştir. 10 maddenin faktör yükleri .54 ile .77 arasında sıralanmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerine, ortalamalarına ve standart sapmalarına ilişkin puanlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 YAÖ maddelerine ait faktör yükleri, ortalamalar ve standart sapmalar

Madde No	Faktör yükü	$\bar{X}$	Ss
1	.54	2,35	1,57
2	.69	3,09	1,93
3	.77	3,22	1,96
4	.75	2,94	1,80
5	.66	2,92	1,70
6	.58	3,38	1,84
7	.72	3,26	1,83
8	.75	3,46	1,99
9	.73	2,87	2,00
10	.66	3,79	2,19

Doğrulayıcı faktör analizi: YAÖ'nün yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Yapılan DFA'da elde edilen modelin uyum indeksleri incelenmiş ve iki boyutlu modelin uyum indeksi değerleri: $\chi^2 = 77.77$, $sd = 31$, $RMSEA = .065$, $NFI = .95$, $CFI = .97$, $GFI = .96$, $AGFI = .93$, $RFI = .93$, ve $SRMR = .065$ olarak bulunmuştur. Bu uyum indeksi değerleri modelin iyi uyum verdiğini göstermektedir (Hu ve Bentler, 1999). Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Yaşam anlamı ölçeği'ne ilişkin path diagramı ve faktör yükleri

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

Uyum geçerliği

Uyum geçerliği için YAÖ ile Özgünlük Ölçeği arasındaki ilişkiler hesaplanmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyon katsayılarını ve betimsel istatistikleri gösteren bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4 YAÖ ile özgünlük ölçeği arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon tablosu

Değişkenler	1	2	3	4	5
1. Öz-yabancılaşma	—				
2. Dışsal etkiye açık olma	.42**	—			
3. Özgün yaşam	-.37**	-.16**	—		
4. Mevcut anlam	-.38**	-.19**	.18**	—	
5. Aranılan anlam	-.06	-.11*	.06	.05	—
Ortalama	15,76	14,27	12,25	12,59	12,93
Standart Sapma	4,28	4,75	3,39	3,67	3,48

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 4'te görüldüğü gibi mevcut anlam ($r = -.38$, $p < .01$) alt ölçeği puanları ile öz-yabancılaşma arasında negatif, özgün yaşam ile mevcut anlam alt ölçeği puanları ($r = .18$, $p < .01$) arasında ise pozitif ilişki bulunmuştur. Ayrıca mevcut anlam alt ölçeği puanları ile dışsal etkiye açık olma alt ölçeği puanlarının ($r = -.19$, $p < .01$) negatif ilişkili olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Steger ve diğerleri, 2006 tarafından geliştirilen YAÖ'nün Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yürütüldüğü gruplar sayı bakımından istatistiksel analizlerin gerektirdiği yeterliliktedir. Ölçeğin Türkçe ve İngilizce formlarının dilsel açıdan eşdeğerliğini belirlemek amacıyla yapılan dilsel eşdeğerlik çalışmasından elde edilen sonuçlar iki formda yer alan maddelerin birbirleriyle yüksek düzeyde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir deyişle, Türkçe formda yer alan çeviri maddelerle İngilizce formda yer alan orijinal maddelerin benzeştiği ve ölçeğin dilsel eşdeğerlik açısından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca bu sonuç ölçeğin Türkçeye çevrilmesi sürecinin başarılı biçimde tamamlandığını göstermektedir.

YAÖ'nün yapı geçerliği AFA ve DFA ile incelenmiştir. AFA sonucunda ölçeğin orijinal formda olduğu gibi tek boyutlu olduğu ve açıklanan toplam varyans oranının %57 olduğu bulunmuştur. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında açıklanan varyans oranı için %30 ve üzeri ölçüt olarak alındığı düşünüldüğünde, ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığı görülmektedir. Diğer bir faktör analizi olan DFA için uyum indeksi sınırları göz önüne alındığında, modelin iyi düzeyde uyum verdiği ve ölçeğin orijinal faktör yapısının Türkçe formun faktör yapısıyla uyduğu belirlenmiştir. Benzer ölçek geçerliği çalışmasında YAÖ ile Özgünlük Ölçeği arasındaki korelasyonlar hesaplanmış ve yaşam anlamının özgünlük ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür. Bu korelasyonlar ölçeğin uyum geçerliği için önemli bir kanıttır. Yapı ve uyum geçerliğinden elde edilen bu sonuçlar YAÖ'nün Türkçe formunun geçerliğinin sağlandığını göstermektedir.

YAÖ'nün güvenilirlik katsayılarının yüksek bulunması güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırmalarda kullanılabilecek ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu dikkate alınır, YAÖ'nün güvenilirliğinin sağlandığı söylenebilir. Madde analizi sonucunda madde-toplam korelasyonlarının .30 ölçütünü karşıladığı görülmüştür. Madde-toplam korelasyonunun yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2004) göz önüne alındığında, ölçeğin madde-toplam korelasyonları açısından yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

YAÖ'nün geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara göre, ölçeğin kullanıma hazır olduğu söylenebilir. Ancak geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüş olması, geçerlik ve güvenirliği için farklı gruplar üzerinde yapılacak çalışmaları gerekli kılmaktadır. Ayrıca bu ölçeğin kullanılacağı araştırmaların yapılması ölçme gücüne önemli katkılar sağlayacaktır. Son olarak ölçeğin uyum geçerliğini belirlemek amacıyla, yaşam anlamıyla ilişkili olabilecek çeşitli duygusal ve bilişsel yapıları değerlendiren, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış ölçeklerle YAÖ arasındaki ilişkiler incelenebilir.

KAYNAKÇA

- AKIN, A. ve DÖNMEZOĞULLARI, C. (2010, April). The validity and reliability of Turkish version of the Authenticity Scale. Paper presented at the 2nd International Congress of Educational Research, 29 April-2 May, Antalya, Turkey.
- AYDIN, S. (2014). Öğretmen adaylarının başarı amaç yönelimleri ve akademik öz-yeterliklerinin yapısal eşitlik modeliyle incelenmesi/Investigation of the relationship between preservice science teachers' achievement goal orientations and academic self-efficacy with structural equation model. *Turkish Studies. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 221-230.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- CRUMBAUGH, J. C., ve MAHOLICK, L. T. (1964). An experimental study in existentialism: The psychometric approach to frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of Clinical Psychology*, 20, 200-207.
- FRANKL, V. E. (1963). *Man's search for meaning: An introduction to logotherapy*. New York: Washington Square Press.
- HALAMA, P. (2005). Relationship between meaning in life and the big five personality traits in young adults and the elderly. *Studia Psychologica*, 47(3), 167-178.
- HARLOW, L. L., NEWCOMB, M. D., ve BENTLER, P. M. (1986). Self-derogation, substance use, and suicide ideation: Lack of purpose in life as a mediational factor. *Journal of Clinical Psychology*, 42, 5-21.
- HICKS, J. A. ve King, L. A (2007). Meaning in life and seeing the big picture: Positive affect and global focus cognition and emotion, *Xp Psychology Press*, 21(7), 1577-1584.
- HU, L. T., ve BENTLER, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- İNAN, C. (2014). Orta öğretim öğrencilerinin matematiğe yönelik tutumlarını ölçen geçerli ve güvenirli ölçek geliştirme/Developing A valid and reliable scale for measuring secondary education students' attitudes towards mathematics. *Turkish Studies. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(12), 381-398.
- JIM, H. S., PURNELL, C. Q., RICHARDSON, S. A., GOLDEN-KREUTZ, D. ve ANDERSEN, B. L. (2006). Measuring meaning in life following cancer. *Quality of Life Research*, 15, 1355-1371.
- JORESKOG, K. G., ve SORBOM, D. (1996). *LISREL 8 reference guide*. Lincolnwood, IL: Scientific Software International.
- LEONTİEV, D. A (2005). Three facets of meaning. *Journal of Russian And East European Psychology*, 43(6), 45-72.

- LİNDEMAN, M., ve VERKASSALO, M. (1996). Meaning in life for Finnish students. *Journal of Social Psychology*, 136, 645-649.
- MELTON, A. M. A., ve SCHULENBERG, S. E. (2008) On the measurement of meaning: Logotherapy's empirical contributions to humanistic psychology. *The Humanistic Psychologist*, 36, 31-44.
- MORGAN, J. ve FARSİDES, T. (2009). Measuring meaning in life. *J. Happiness Studies*, 10, 197-214.
- RYAN, R. M., ve DECI, E. L. (2001). On happiness and human potentials: a review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141–166.
- RYFF, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well being. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 57, 1069–1081.
- RYFF, C. D., ve SINGER, B. (1998). The contours of positive human health. *Psychological Inquiry*, 9, 1–28.
- SCANNEL, E. D., FELICITY, C. L. ALLEN, ve Janet, B. (2002). Meaning in life and positive and negative well-being. *North American Journal of Psychology*, 4(1), 93-112.
- SCHNELL, T. (2009). The sources of meaning in life questionnaire (some): Relations to demographics and well-being. *The Journal of Psitive Psychology*, 4(6), 483-499.
- SELIGMAN, M. E. P., ve CSIKSZENTMIHALYI, M. (2000). Positive psychology: *An Introduction*. *American Psychologist*, 55, 5–14.
- STEGER, M. F., FRAZIER, P., OISHI, S., ve KALER. M. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53(1), 80-93.
- STEGER, M. F., KASHDAN, T. B., SULLIVAN, B. A., ve LORENTZ, D. (2008). Understanding the search for meaning in life: Personality, cognitive style, and the dynamic between seeking and experiencing meaning. *Journal of Personality*, 76, 2.
- ZİKA, S., ve CHAMBERLAİN, K. (1992). On the relation between meaning in life and psychological well-being. *British Journal of Psychology*, 83, 133-145.
- ZUBAİR, M, (1999). The relationship between meaning in life and mental well-being the relationship between meaning in life and mental well-being. *South African Journal of Psychology*, 29(1), 36-41.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

AKIN, A., TAŞ, İ., Yaşam Anlamı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 27-36, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7860>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/3 Winter 2015

